

CLOENDA TERCER CONGRÉS CATALÀ DE SALUT MENTAL

Dissabte, 25 de febrer de 2006

Aquest ha estat un Congrés esplèndid. Dens i fresc. De molt treball, de molt intercanvi. De moltes idees. Emocionant. Vibrant i càlid. (720 inscrits).

Avui, ara, només puc fer una descripció impressionista, vull dir de taques de color, d'emoció i d'algunes idees que estan reverberant en el meu cap i en el meu cos.

Les primeres impressions han estat les de trobar-vos a tots aquí, molts coneguts, amics, antics companys, d'altres menys coneguts, alguns, bastants, afortunadament, de nous. He sentit que tots us heu sentit a casa vostra, amb un lloc per a cadascú. Un lloc a on teniu la presència i la paraula. I tot el nostre reconeixement.

El primer reconeixement és per a tots vosaltres. Sense vosaltres tot aquest treball no hauria tingut sentit.

En segon lloc, vull reconèixer uns fets que em semblen absolutament interessants. Hem rebut 101 obres, treballs plàstics, d'usuaris de la xarxa de SM. No totes han estat premiades, ni totes seran exposades, però totes, sense excepció, estan en el nostre cor.

També està en el nostre cor el treball de diversos joves que porten dues entranyables emissores: Radio Nikosia i Ens patina l'embrague. Han estat magnífics, incansables, i han aprofitat intel·ligentment l'oportunitat de fer pensar en qüestions difícils a les persones que hem tingut la sort de tenir en el Congrés.

Un altre fet destacable és la impressionant actuació d'una ballarina: Marta Carrasco, i l'acompanyament musical de Feliu Gasull. Ens va fer sentir en la pell i en la panxa alguna cosa que malgrat l'amor que tenim a les paraules, és inefable: "El que és terrible i bell". (Rilke).

Després, a la sortida, ara quan acabem, un grup de quatre músics, Romaní, ens acomiadaran amb música perquè el comiat sigui alegre, sigui dolç i també un puntet amarg. Com la vida, com les intervencions -us dono les gràcies- de les persones que se senten afectades directament per la insuficiència o la fragmentació del nostre treball.

En un altre capítol, vull destacar el reconeixement a tots els que heu presentat pòsters i comunicacions. Sé que les heu presentat i defensat dignament, malgrat el poc temps que us hem pogut oferir.

Han estat més de cinquanta treballs, i per tant molta més gent darrere, ocupada en donar forma a les seves idees. Moltes gràcies.

Gràcies també a tots els ponents i moderadors. A tots i a cadascun de vosaltres per les hores que us ha suposat presentar les vostres idees, articular-les amb els altres, discutir-les. I a tots els que heu intervingut i donat joc a cada tema.

A tots els participants dels grups de treball i als coordinadors. Han estat moltes nits de reunions, però com va dir ahir Terricabres, ha valgut la pena.

Vull donar les gràcies molt especialment als membres dels Comitès, a tots els patrons de la Fundació i al Col·legi d'Infermeria, i a la seva presidenta, Mariona Creus. A la Consellera Marina Geli, a la Regidora Imma Mayol, a la Diputada Marga Dordella, a la senyora Cristina Molina i al senyor Martí Masferrer com també al doctor Colom i al doctor Ramos.

Però sobretot a Josep Clusa, Antoni Vaquerizo, Victor Martí, Joan López, Tina Ureña, Neus García i a Salvador Piqué i el seu equip. Sense ells això no hagués estat possible.

No faré un repàs de l'activitat del Congrés, perquè em sembla que seria una pretensió impossible en aquest moment.

Vull ressaltar, no obstant, algunes coses.

L'emocionant història d'Eyad El Sarraj. I del seu poble. Ens la va narrar de manera senzilla i emocionant. El seu coratge, el seu treball, la seva perseverança, la seva dignitat i la seva necessitat. Ens ha explicat com des d'un altra disciplina, el dret, els drets humans, es pot constituir un espai de preservació de la salut de les persones. Referència imprescindible, especialment en les situacions en què aquests drets son conculcats. Caldria constituir un grup de persones que puguin estar a prop d'en Lluís Isern i en Víctor Martí i ajudar-los.

El Sarraj ha estat un testimoni del que és estar al mig de la guerra, la tortura, la presó, i estar viu i, el que és més important, seguir pensant.

Emiliano Galende ens va explicar de manera magistral com el canvi de paradigma de la Psiquiatria en la Salut Mental demana abandonar el positivisme lògic per un paradigma de la complexitat, que entranya canvis notables en els nostres hàbits de pensament. Passar del model biomèdic a un model on el subjecte crea tot un gir copernicà en l'antiga concepció de la malaltia perquè si no, el tema de la salut es converteix en un mercat.

Josep Maria Terricabres ens ha vitalitzat en un discurs que ve de la Filosofia i transita per l'humor intel·ligent i tendre. Ens ha aportat pensament profund i vigorós i gairebé se'ns ha ficat a la butxaca. Ens ha parlat d'una manera global d'aproximar-se a la realitat, encara que estem tractant una part, sense perdre de vista la complexitat que entranya. Ens ha parlat del globalisme com una manera diferent de relacionar-se amb la nostra pràctica. No podem pensar la ment com quelcom separat de la integritat del subjecte.

Rosa Maria Alberdi ens ha parlat de la presència, el reconeixement i les paraules com a antídot de la malaltia, de la la interlocució –entesa com el reconeixement entre iguals- i ens ha recordat el compromís per incidir en la legislació i en la política.

El Memorial en memòria de Carolina Meléndez i el paper que aquesta dona va representar en un moment històric, impulsant un sentiment de identitat pel col·lectiu de infermeria

Idees com Subjecte, construcció i deconstrucció, els equips, les xarxes, els nusos com a llocs de dificultat i de vinculació estreta, les organitzacions i les institucions com a continents pel nostre treball. La multiculturalitat, la immigració, la pluralitat nacional, la transdisciplinarietat, l'exposició a allò diferent, l'autoritat del paper de la infermeria, que hem tingut aquests tres dies, és un regal que ens ajuda a evitar el tancament en les velles idees i sobretot les velles pràctiques. Diferents espais, arquitectura social. L'expert com un equilibrista, no tant com algú segur (assegurat), i que ha après de les caigudes.

Idees com elements subtils, respecte, autonomia, el paper d'allò que és petit, allò infinitesimal en les transformacions, experiències noves, intents d'aprofitar recursos per millorar la continuïtat de l'atenció, especialment en l'assistència primària. O com pensar-nos en els "temps moderns". Com pensem

La responsabilitat que es deriva d'una major presa de consciència del cost farmacològic quan és mal emprat, tema tractat en diferents comunicacions i pòsters per professionals de SM i també per professionals de primària i farmacòlegs. Els grups de relaxació i d'altres portats per personal d'infermeria o d'altres professionals, com el club social, Art-Teràpia i altres tècniques.

La presentació del Pla Director, amb una Taula preparada d'una manera honesta amb la intenció de trobar vies de comunicació reals entre l'Administració i els afectats i els professionals i respostes veritables a les necessitats.

La presentació del Comitè d'Ètica Assistencial, acabat d'acreditar, com un exercici de responsabilitat davant de la societat i una mostra de la coherència i del treball d'un grup de persones.

També una altra estrena: la presentació de la Societat Catalana d'Infermeria de SM. Felicitats a tots.

I també la presentació de la Declaració Franco-Alemanya, iniciativa europea per una regulació de la política del sector a nivell de la UE, a la qual ens podem sumar.

Un espai molt modest: ÀGORA, amb un comentari, dels molts: "No hem deixat entrar els mercaders al temple".

Al final de tot, un comentari que m'ha fet una jove psiquiatra, de com ha recuperat en aquests dies el sentit de la seva feina que sentia perdut.

Estem al final. Només dir-vos que tenim molta feina per endavant. Mentre existeixin situacions com les de la guerra a Israel/Palestina, Iraq, l'horror i la ignomínia a Ciudad Juárez o la tortura més cruel a Guantánamo, necessitarem reunir-nos com avui per poder suportar-ho.

Moltes gràcies.